

Phẩm 3: THÁNH GIẢ BỒ-TÁT ĐÀM-VÔ-KIỆT THƯA HỎI

Lúc đó, Thánh giả Bồ-tát Đàm-vô-kiệt, nương vào nghĩa Đế như thật thứ nhất, vượt qua tướng cảnh giới giác quán của thế gian, bạch Đức Phật:

–Bạch Thế Tôn! Con nhớ đời quá khứ, lại còn vượt qua đời quá khứ đó nữa, cách thế giới này bảy mươi bảy hằng hà sa thế giới, vượt hơn vô lượng hằng sa thế giới ấy, có cõi Phật, tên là Thế giới danh xưng. Trong thế giới ấy, có Đức Phật, hiệu là Tỳ-ma-la-kiệt-đế Như Lai, hiện đang ở cõi nước đó. Khi con giáo hóa chúng sinh, đến thế giới này thấy có một thầy ngoại đạo đang đứng một chỗ, đồng thời có bảy vạn bảy ngàn đệ tử cũng đang tụ tập nơi ấy, nương vào tướng Đệ nhất nghĩa mà suy nghĩ các pháp. Các ngoại đạo đó, cùng nhau suy tìm tướng Đệ nhất nghĩa, xưng lường tướng Đệ nhất nghĩa, suy nghĩ tướng Đệ nhất nghĩa, tuy quán sát nhưng không thấy tướng Đệ nhất nghĩa. Do đó sinh ra ý sai khác, thấy cũng sai khác, rồi dính mắc vào sai khác, thành lập bè phái khác, khởi lên tranh luận, hai bên đấu khẩu với nhau, bùng ra những lời không tốt, cùng nhau nổi loạn rồi giải tán.

–Bạch Thế Tôn! Lúc đó con liền sinh tâm nhớ nghĩ, thật hiếm có chư Phật Như Lai xuất thế. Do nương vào Như Lai xuất thế gian, cho nên, nay được thấy nghe tướng Đệ nhất nghĩa vượt qua khỏi cảnh giới thế gian, được chứng tướng Đệ nhất nghĩa, thấy tướng Đệ nhất nghĩa và chứng tất cả tướng diệt.

Lúc đó, Đức Thế Tôn bảo Bồ-tát Đàm-vô-kiệt:

–Này Đàm-vô-kiệt! Đúng vậy! Đúng vậy! Ta hiểu các tướng Đệ nhất nghĩa vượt qua khỏi cảnh giới thế gian. Hiểu như vậy rồi, đem nói cho mọi người, chỉ bày mọi người, hiện rõ cho mọi người tạo lập pháp này. Vì sao? Ta vì Thánh nhân nói pháp tự chứng của nội thân. Vì các phàm phu nói cảnh giới hiểu và thấy, cùng nhau biết được điều đó.

Này Đàm-vô-kiệt! Nay người nên nương vào nghĩa này, mà biết đó là tướng Đệ nhất nghĩa vượt qua khỏi cảnh giới thế gian.

Này Đàm-vô-kiệt! Ta nói nghĩa thứ nhất là vượt qua khỏi cảnh giới của tất cả các tướng. Thấy, hiểu gọi là cảnh giới các tướng. Như vậy, ta nói nghĩa thứ nhất, là cảnh giới vô ngôn. Sự thấy hiểu gọi là cảnh giới lời nói.

Này Đàm-vô-kiệt! Ta nói lìa các ngôn ngữ là tướng của nghĩa thứ nhất, sự thấy hiểu danh tự là tướng thế đế. Như vậy, ta đã nói lìa các tranh luận là tướng của nghĩa thứ nhất, sự thấy hiểu danh tự là tướng tranh luận.

Này Đàm-vô-kiệt! Nương vào nghĩa tướng này, nay ông nên biết. Cảnh giới sự thấy hiểu vượt qua khỏi các thế gian, là tướng của nghĩa thứ nhất.

Này Đàm-vô-kiệt! Ví như có người, trọn đời ăn vị cay đắng, mà người ấy không biết, không cảm giác, không nêu bày được vị cay đắng đó và cũng không tin rằng có vị ngọt ngon của thạch mật A-bà-bà.

Này Đàm-vô-kiệt! Có người suốt đời tin vào cái vui ham muốn, đắm chìm vào ham muốn, bị lửa ham muốn thiêu đốt nội tâm, thân không thể biết, không thể giác ngộ, không thể so sánh, không còn khả năng tin lìa tất cả sắc, thanh, hương, vị, xúc, để không còn vui trong ham muốn nữa.

Này Đàm-vô-kiệt! Có người suốt đời tin vào phân biệt, vui với phân biệt, không thể biết, không thể giác ngộ, không có khả năng so lường, không còn khả năng tin vào cái vui không phân biệt của sự vắng lặng nội thân.

Này Đàm-vô-kiệt! Có người suốt đời thấy, nghe, hiểu, biết, vui, tin, ưa thực hành. Người ấy lại không thể biết, không thể giác ngộ, không thể so lường, không còn khả năng tin, lia cái vui thấy nghe hiểu biết của sự vắng lặng nội thân.

Này Đàm-vô-kiệt! Như có người, suốt đời bám lấy chính mình ôm giữ tướng ngã, vui tin mà làm. Người ấy không thể biết, không thể giác ngộ, không thể so lường, không còn khả năng tin vào cái vui “Không có ngã, ngã sở của cõi Uất-đơn-việt phương Bắc.”

Này Đàm-vô-kiệt! Người có thấy hiểu như vậy, không thể biết, không thể giác ngộ, không thể so lường, không có khả năng tin lia các tướng thấy biết của nghĩa thứ nhất.

Lúc đó, Đức Thế Tôn nói kệ:

*Ta nói thân chứng pháp
Thứ nhất lia ngôn cảnh
Lìa tướng thấy, hiểu, tranh
Vô ngôn, nghĩa thứ nhất.*

M

Phẩm 4: THÁNH GIẢ ĐẠI BỒ-TÁT THIỆN THANH TỊNH TỰỆ THỪA HỎI

Lúc đó, Thánh giả Đại Bồ-tát Thiện Thanh Tịnh Tựệ nương vào nghĩa thứ nhất vượt quá các tướng nghiêng về một phía bạch Đức Phật:

–Bạch Thế Tôn! Thế Tôn khéo nói tướng của nghĩa thứ nhất đế, thật là pháp mầu hiếm có, nghĩa rất sâu dày, đã vi tế càng vi tế, vượt qua mọi tư tưởng lệch về một phía, đúng là pháp rất khó chứng.

–Bạch Thế Tôn! Con nhớ thuở xưa, tại một chỗ nọ, thấy các Bồ-tát trụ hạnh Tín địa, ngồi một chỗ, suy nghĩ về hạnh hữu vi Đệ nhất nghĩa đế, nó là một hay là khác. Trong số đó có Bồ-tát nói: “Hành tướng hữu vi khác với nghĩa thứ nhất.”

Lại có Bồ-tát nói: “Chẳng phải hạnh hữu vi khác nghĩa thứ nhất, mà hạnh hữu vi không khác với nghĩa thứ nhất.”

Lại có Bồ-tát sinh tâm nghi, khởi lên ý khác, nói như vậy: “Trong số các vị Bồ-tát này, vị nào nói chân thật, vị nào nói giả dối, vị nào tu hành pháp nhớ nghĩ chân chánh, vị nào tu hành pháp nhớ nghĩ không chân chánh?”

–Bạch Thế Tôn! Con thấy các Bồ-tát suy nghĩ như thế. Các thiện nam này đều là ngu si, chẳng phải là người có trí tuệ, không khéo biết chánh pháp, rơi vào nhớ nghĩ không chân chánh. Vì sao? Vì không có khả năng biết hạnh của hữu vi, tướng của nghĩa thứ nhất vi tế, không tướng, nó vượt qua tướng nghiêng về một phía.

Lúc đó, Đức Phật khen Đại Bồ-tát Thiện Thanh Tịnh Tựệ:

–Này Thiện Thanh Tịnh Tựệ! Đúng vậy! Đúng vậy! Tất cả thiện nam đó đều là ngu si, không có trí sáng suốt, không biết chánh pháp, rơi vào tà niệm. Vì sao? Vì do không có khả năng biết được hành tướng vi tế, tướng nghĩa thứ nhất vượt qua tướng lệch một phía. Vì sao? Này Thiện Thanh Tịnh Tựệ! Nếu hạnh hữu vi không khác tướng của nghĩa thứ nhất, thì tất cả phàm phu ngu si, đều cũng ứng thấy nghĩa thứ nhất đế, tức là thân phàm phu, đều cũng ứng được cái vui Niết-bàn thanh tịnh vô thượng; đều cũng ứng được với Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác.

Này Thiện Thanh Tịnh Tựệ! Nếu hạnh hữu vi không khác tướng của nghĩa thứ nhất, thì khi thấy Đệ nhất nghĩa đế, cũng ứng thấy hành tướng hữu vi. Nếu hành tướng

hữu vi là có tướng, thì tướng liền bị trói buộc, không ứng với giải thoát. Nếu thấy thật đế không lìa tướng trói buộc, thì không ứng với giải thoát, cũng không thoát khỏi sự trói buộc của phiền não. Do không lìa hai thứ trói buộc này, cho nên không ứng với cái vui Niết-bàn thanh tịnh vô thượng, cũng không ứng với Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác.

Này Thiện Thanh Tịnh Tuệ! Vì nghĩa đó, cho nên kẻ ngu si phàm phu, không thấy thật đế, không thể từ thân phàm phu này mà chứng đắc Niết-bàn thanh tịnh và cũng không thể từ thân phàm phu này mà chứng đắc Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác. Thế nên, người thấy thật đế thì không ứng với hành tướng hữu vi, hành tướng nghiêng về một phía. Người ấy thấy hành tướng hữu vi, tức tướng của nghĩa thứ nhất, nghĩa của nhất dị bất thành nhất dị.

Này Thiện Thanh Tịnh Tuệ! Ông nên biết! Các Bồ-tát ấy nói hạnh hữu vi của tướng nghĩa thứ nhất là một, là khác. Các Bồ-tát ấy, chẳng phải có nhớ nghĩ chân chánh mà là nhớ nghĩ tà vạy.

Lại nữa, này Thiện Thanh Tịnh Tuệ! Nếu hành tướng hữu vi, tướng nghĩa thứ nhất, cả hai không khác, thì hạnh hữu vi ấy rơi vào nhiễm tướng, tướng nghĩa thứ nhất cũng rơi vào nhiễm.

Này Thiện Thanh Tịnh Tuệ! Nếu hành tướng hữu vi lìa tướng nghĩa thứ nhất khác, như vậy, tất cả hạnh hữu vi không đồng với nghĩa thứ nhất.

Này Thiện Thanh Tịnh Tuệ! Đệ nhất nghĩa đế không rơi vào tất cả nhiễm phiền não. Do vậy cho nên, nói hạnh hữu vi đồng tướng với Đệ nhất nghĩa đế. Thế nên, này Thiện Thanh Tịnh Tuệ! Ông không nên nói hành tướng hữu vi, Đệ nhất nghĩa đế có một, có khác.

Lại nữa, này Thiện Thanh Tịnh Tuệ! Nếu hành tướng hữu vi và tướng Đệ nhất nghĩa, cả hai không khác, thì Đệ nhất nghĩa đế không khác tất cả các hạnh hữu vi. Tất cả hạnh hữu vi như vậy, cũng không khác tướng Đệ nhất nghĩa. Nhưng hữu vi lại khác Đệ nhất nghĩa. Nếu không khác, thì người thấy nghe hiểu biết hành tướng hữu vi sẽ thực hành như thật, không cần cầu pháp thù thắng vô thượng.

Này Thiện Thanh Tịnh Tuệ! Nếu hành tướng hữu vi, tướng Đệ nhất nghĩa không khác, thì hạnh hữu vi mới gọi là không ngã, không có tướng tự thể, mới là tướng Đệ nhất nghĩa.

Này Thiện Thanh Tịnh Tuệ! Nếu lại có lỗi lầm, nhất thời phân biệt các tướng khác nhau, cho đây là tướng nhiễm, đó là tướng tịnh. Thế nên, này Thiện Thanh Tịnh Tuệ! Tướng Đệ nhất nghĩa khác hành tướng hữu vi, mà chẳng phải không khác hành tướng hữu vi. Thế nên, người thực hành như thật, về thấy nghe hiểu biết lại cầu ở thắng pháp. Do biết hạnh hữu vi như thật, cho nên được gọi vô ngã Đệ nhất nghĩa. Nhưng không phải trong một lúc, có hai tướng có nhiễm, có tịnh, sai khác. Thế nên, lìa hành tướng hữu vi, tướng Đệ nhất nghĩa không một, không khác. Nghĩa cũng không thành.

Này Thiện Thanh Tịnh Tuệ! Các Bồ-tát ấy nói như vậy: “Hành tướng hữu vi, tướng Đệ nhất nghĩa không một, không khác.” Các Bồ-tát ấy nói như vậy thì không được gọi là khéo nói.

Này Thiện Thanh Tịnh Tuệ! Ông nên biết, các Bồ-tát ấy không được gọi là chánh niệm tu hành như thật. Đó gọi là tà niệm.

Này Thiện Thanh Tịnh Tuệ! Ví như bạch mã não, không thể nói một, không thể nói khác. Như vậy, tiếng kim huỳnh vi diệu của đàn không hầu, hương thơm trầm thủy, vị cay của lá lốt, vị cay của cây Ha-lê-lặc, vị ngọt của cây mía, Đậu-la nhu nhuyến, tô

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

cho đến Đề hồ, không thể nói một, không thể nói khác.

Này Thiện Thanh Tịnh Tuệ! Tất cả hạnh hữu vi, hình thể là tướng vô thường, không thể nói một, không thể nói khác. Tất cả hữu lậu với mọi tướng khổ của nó, không thể nói một, không thể nói khác. Tướng vô ngã trong tất cả pháp, không thể nói một, không thể nói khác. Tướng tham, sân, si, nhiễm, không vắng lặng, không thể nói một, không thể nói khác.

Này Thiện Thanh Tịnh Tuệ! Như vậy tất cả hạnh hữu vi, tướng Đệ nhất nghĩa, không thể nói một, không thể nói khác.

Này Thiện Thanh Tịnh Tuệ! Như vậy là ta được tế vi tế, sâu dày, thật khó chứng, vô cùng khó chứng, vượt qua khỏi “nhất dị tướng”, hiểu nghĩa thứ nhất đế. Hiểu rõ rồi, đem diễn nói mở bày và tạo dựng cho mọi người.

Lúc đó, Đức Như Lai liền nói kệ:

*Cõi hữu vi thật đế
Phải là “tướng nhất dị”
Nếu phân biệt một, khác
Là si, không chánh niệm,
Người ấy bị tướng trói
Bị phiền não ràng buộc
Tu Tỳ-bà-xá-na
Xa-ma-tha, được thoát.*

M